

II AUGLAUGI UN OGULĀJI

SLIMĪBAS

ĀBEĻU KRAUPIS (*Venturia inaequalis*)

Slimība ir novērojama katru gadu. Tā tika konstatēta arī 2019. gadā veiktajos novērojumos, tomēr tās izplatība bija neliela, kas bija saistīts ar kraupja infekcijas attīstībai nelabvēlīgiem apstākļiem. Sausais laiks neveicināja šīs slimības attīstīšanos un izplatību. Izņēmums nebūs arī 2020. gads. Ja būs labvēlīgi laika apstākļi kraupja sporu attīstībai, tad augļudārzos būs novērojama kraupja infekcija. Tas, cik strauja būs tās attīstība un izplatīšanās, lielā mērā būs atkarīgs no laika apstākļiem un, protams, arī šķirnes.

PARASTĀ AUGĻU PUVE (*Monilinia fructigena*)

2019. gadā augļudārzos bija novērojama parastā augļu puve. Tā kā laika apstākļi bija labvēlīgi kaitēkļu attīstībai un izplatībai, tad puves attīstība, lielā daļā gadījumu, bija sākusies vietās, kur augļiem bija novērojams kaitēkļa bojājums. Var prognozēt, ka arī šogad augļudārzos būs novērojama parastā augļu puve, un tās izplatība lielā mērā būs atkarīga no tā, cik labvēlīgi būs slimības attīstībai nepieciešamie apstākļi.

BUMBIERU - KADIĶU RŪSA (*Gymnosporangium sabinae*)

2019. gadā novērotajā komerciālajā augļudārzā šī slimība netika novērota, bet novērojumos mazdārziņos, kur aug arī kadiķi, slimība bija sastopama. Tās izplatība bija neliela. Dārzos, kur tuvumā aug pret slimību neizturīgas kadiķu šķirnes, šī slimība būs novērojama arī 2020. gadā.

ĀBEĻU, BUMBIERU KAITĒKĻI

ĀBEĻU ZIEDU SMECERNIEKS (*Anthonomus pomorum*)

Pagājušajā gadā veiktajos novērojumos smecernieka bojājumi bija konstatēti ļoti maz, tāpēc būtisku kaitējumu potenciālajai augļu ražai nenodarīja. Par cik iepriekšējos divos gados nebija novērojama šī kaitēkļa masveida savairošanās, pastāv iespēja, ka šogad ābeļu ziedu smecernieks nenodarīs būtisku kaitējumu augļu kokiem.

ĀBOLU TINĒJS (*Cydia pomonella*)

2019. gadā veiktajos novērojumos tika konstatēta šī kaitēkļa klātbūtne. Pagājušā gada laika apstākļi bija labvēlīgi ābolu tinēju attīstībai, tāpēc to klātbūtne augļu dārzos samazināja plānotās ražas kvalitāti kāpuru bojājumu dēļ. Ābolu tinēju izlidošana bija novērojama ilgākā laika posmā, līdz pat jūlija beigām, un feromonu slazdos neķerto īpatņu skaits nedēļas laikā vietām pārsniedza pat 40 īpatņus. Arī 2020. gadā ābolu tinējs būs sastopams augļu dārzos, bet to daudzums būs atkarīgs no laika apstākļiem, stādījumu kopšanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas.

BUMBIERU LAPU BLUSIŅA (*Cacopsylla pyri*)

2019. gadā novērotajā bumbieru stādījumā maija beigās tika konstatēti pirmie lapu blusiņas kāpuri. Tā kā laika apstākļi bija labvēlīgi lapu blusiņas attīstībai, turpmāko nedēļu laikā kaitēkļa izplatība strauji palielinājās, ietekmējot jauno dzinumus un lapu augšanu. Var prognozēt, ka augļudārzos, kur jau ir bijusi novērojama bumbieru lapu blusiņa, šis kaitēklis būs sastopams arī šogad.

ĀBOLU ZĀĢLAPSENE (*Hoplocampa testudinea*)

2019. gadā šis kaitēklis bija sastopams atsevišķos novērotajos ābeļdārzos. To izplatība nebija tik neliela, un būtisku kaitējumu ražas kvantitātei un kvalitātei nenodarīja. Var prognozēt, ka arī 2020. gadā šis kaitēklis ābeļdārzos būs sastopams.

PĪLĀDŽU TĪKLKODE (*Argyresthia conjugella*)

2019. gada laika apstākļi bija labvēlīgi pīlādžu tīklkodes attīstībai. Pieauguši īpatņi, feromonu slazdos tika novēroti visu vasaru, tādējādi arī bija vairāk šī kaitēkļa bojātu ābolu. Var prognozēt, ka arī šogad šis kaitēklis un tā radītie bojājumi būs novērojami augļu dārzos. Pareiza augu aizsardzības līdzekļa lietošana līdz minimumam samazina kaitēkļa iespēju bojāt ābolus.

ĀBEĻU LAPU BLUSIŅA (*Psylla mali*)

Vienā no augļu dārzos, kurā 2019. gadā tika veikti novērojumi, bija konstatēta liela lapu blusiņu invāzija. Ņemot vērā pagājušā gada situāciju, domājams, ka arī šogad šajā stādījumā būs nepieciešamība ierobežot šī kaitēkļa izplatību.

LAPUTIS (*Aphididae*)

2019. gadā bija labvēlīgi apstākļi laputu attīstībai. Šie kaitēkļi tika konstatēti visos novērotajos augļudārzos. Laputu attīstībai labvēlīgos apstākļos tās būs sastopamas arī 2020. gadā.

KAULEŅKOKU SLIMĪBAS

KAULEŅKOKU LAPBIRE (*Blumeriella jaapii*)

Vasaras otrajā pusē bieži novērojama slimība. Pieturoties tās attīstībai labvēlīgiem apstākļiem, var būt postoša. Pagājušajā gadā veiktajos novērojumos slimība tika konstatēta, bet tās izplatība bija neliela, jo bija slimības attīstībai nelabvēlīgi apstākļi. Arī 2020. gadā varēs novērot lapbiri, bet tas, kā slimība attīstīsies un izplatīsies, būs atkarīgs no laika apstākļiem un audzējamās šķirnes izturības pret šo slimību.

KAULEŅKOKU PEĻĒKĀ PUVE (ķiršu mēris) (*Monilinia laxa*)

2019. gadā veiktajos novērojumos tika konstatēta neliela šīs slimības izplatība. Lai izvairītos no šīs slimības izplatīšanās, ir jāstāda pret šo slimību izturīgas šķirnes. Dārzos, kur ir šīs slimības ieņēmīgas šķirnes, arī 2020. gadā pastāv liels risks konstatēt ķiršu mēri.

KAULENKOKU SAUSPLANKUMAINĪBA (cauršautās lapas)
(Wilsonomyces carpophilus)

2019. gadā šīs slimības izplatība tika novērota gan plūmju, gan ķiršu stādījumos. Lielāka tās izplatība bija konstatēta plūmju stādījumā. Tomēr slimības izplatība bija neliela, kas neietekmēja ražas veidošanās procesu. Lai izvairītos no šīs slimības izraisītajām sekām, kas ietekmē ražas kvalitāti, vajadzētu izvēlēties izturīgas šķirnes.

KAULENKOKU KAITĒKĻI

ĶIRŠU - MADARU LAPUTS (*Myzus cerasi*)

Pagājušais gads bija ļoti labvēlīgs šī kaitēkļa attīstībai un izplatībai. Laputis strauji, jau maijā, savairojās novērotajos saldajos ķiršos, bet vēlāk arī skābajos ķiršos. Ja būs kaitēkļa attīstībai labvēlīgi apstākļi, tad ķiršu laputu savairošanās būs vērojama arī šogad.

EIROPAS ĶIRŠU MUŠA (ķiršu raibspārnmuša) (*Rhagoletis cerasi*)

Pēdējos gados novērotajos ķiršu dārzos šis kaitēklis ir konstatēts regulāri, bet tā izplatība nav masveidīga. Tāpēc nebija pārsteigums, ka arī 2019. gadā veiktajos novērojumos tika konstatēta šī kaitēkļa klātbūtne. Var prognozēt, ka arī 2020 gadā ķiršu stādījumos varēs sastapt ķiršu mušu.

PLŪMJU AUGĻU TINĒJS (*Cydia funebrana*)

Plūmju stādījumos izvietotajos feromonu slazdos šis kaitēklis tiek noķerts katru gadu. Tāpat tiek novēroti kāpuru bojājumi plūmju gatavošanas periodā. 2019. gadā bija šī kaitēkļa attīstībai labvēlīgi apstākļi, un novērotajā stādījumā plūmju tinējs bija novērojams visu vasaru. Domājams, ka tāda pati situācija būs arī šogad. Lai nodrošinātu kvalitatīvas ražas iegūšanu, ir jāveic tinēja ierobežošanas pasākumi.

GAIŠĀ PLŪMJU ZĀĢLAPSENE (*Hoplocampa flava*)

TUMŠĀ PLŪMJU ZĀĢLAPSENE (*Hoplocampa minuta*)

2019. gadā bija konstatēti nelieli zāģlapseņu bojājumi. Ja apstākļi ir labvēlīgi zāģlapseņu attīstībai, tad šis kaitēklis var savairoties masveidā. Šī kaitēkļa izraisītie bojājumi samazina plūmju ražu, jo bojātie augļi priekšlaicīgi nobirst. Var sagaidīt, ka arī šogad būs novērojami plūmju zāģlapseņu bojājumi.

AVENU, ZEMENU SLIMĪBAS

AVENĀJU MIZAS PLAISĀŠANA (*Didymella applanata*)

2019. gadā tika konstatēta neliela slimības izplatība. Stipras infekcijas gadījumā jaunie, bojātie dzinumi atmirst. Arī šogad avenāju stādījumos šī slimība būs sastopama. Regulāri kopšanas pasākumi, sabalansēts mēslojums un izturīgu šķirņu audzēšana varētu samazināt risku infekcijas izplatībai.

PELĒKĀ PUVE (*Botrytis cinerea*)

Pagājušajā gadā pelēkā puve nedaudz skāra gan zemenes, gan avenes ražošanas perioda beigu daļā. Esot slimības attīstībai labvēlīgiem apstākļiem, pelēkās puves radītie zaudējumi var būt ievērojami. Atkarībā no laika apstākļiem, arī šogad pelēkā puve varētu būt sastopama gan zemeņu, gan aveņu stādījumos. Nesabiezināti, labi kopti stādījumi un izturīgas šķirnes varētu novērst šīs slimības izplatīšanos.

ZEMEŅU LAPU BRŪNPLANKUMAINĪBA (*Diplocarpon earliana*)

Pagājušajā gadā novērotajā zemeņu laukā tika novērota neliela šīs slimības izplatība vecākos, pēdējo gadu ražojošos stādījumos. Var prognozēt, ka neliela brūnplankumainības izplatība būs novērojama arī šogad. Stipras infekcijas izplatības gadījumā var ietekmēt ogu ražas kvalitāti un kvantitāti.

AVEŅU, ZEMEŅU KAITĒKĻI

AVEŅU ZIEDU SMECERNIEKS (*Anthonomus rubi*)

Iepriekšējā gadā aveņu un zemeņu stādījumos veiktajos novērojumos nelielā skaitā tika konstatēta smecernieka klātbūtne. Kaitēklis ir sastopams katru gadu, bet labvēlīgos attīstības apstākļos var savairoties masveidā un būtiski ietekmēt plānotās ražas lielumu.

AVENĀJU VABOLE (*Byturus tomentosus*)

2019. gadā veiktajos novērojumos tika konstatēta pavisam neliela kaitēkļa klātbūtne, kas neradīja kaitējumu ražai. Kaitēkļa savairošanās netika novērota. Šis kaitēklis ir sastopams katru gadu, tāpēc var prognozēt, ka arī 2020. gadā aveņu stādījumos būs novērojama avenāju vabole un tās radītie bojājumi.